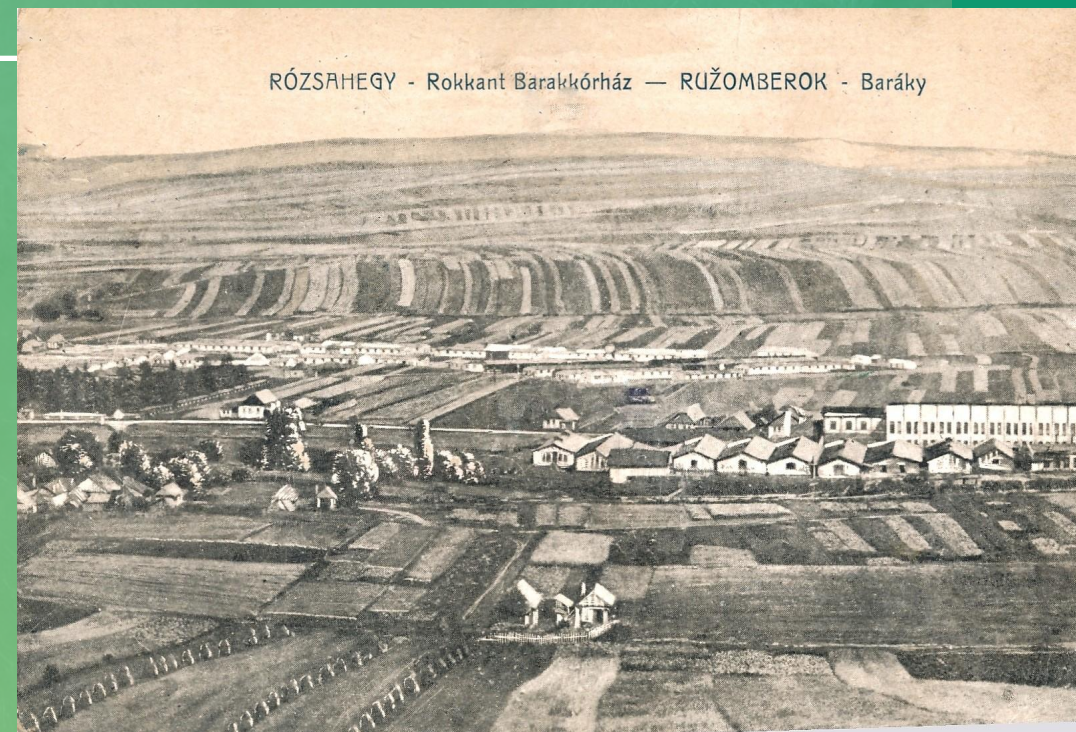

110. VÝROČIE VOJENSKEJ NEMOCNICE RUŽOMBEROK

pplk v.v.

MUDr. Antonín Hruboň,
Ph.D.

Okolnosti vzniku vojenskej nemocnice v Ružomberku

V prvom desaťročí 20. storočia sa v Ružomberku nachádzala iba malá závodná nemocnica pri Mautnerových bavlnárskych závodoch, ktorá však nestačila pre potreby regiónu

V roku 1913 bola intervenovať delegácia vedená hlavným županom Arpádom Kiszelym u uhorského premiéra Lászlóa Lukácsa o akútnej nutnosti zriadenia nemocnice v Ružomberku

Impulzom, ktorý rozhodol o jej zriadení sa ale stala až I. svetová vojna

Košická vojenská nemocnica sa nachádzala v blízkosti Haličského frontu a kapacitne nebola schopná pokryť armádne potreby

Preto došlo k rozhodnutiu ministra vnútra Uhorského kráľovstva o vybudovaní barakovej nemocnice v Ružomberku. A to aj vďaka jeho strategickej polohe na košicko-bohumínskej železnici, ktorá bola v tej dobe hlavnou dopravnou tepnou na východný front

12.8.1914 mestské zastupiteľstvo v Ružomberku vydalo súhlasné stanovisko s jej vybudovaním

Začiatky nemocnice

Prví ranení boli prijatí už v októbri 1914 v počte 51 vojakov ešte do improvizovaných priestorov patriacich honvédskym kasárňam v Políku

Súčasne sa začala výstavba barakovej nemocnice na mieste, kde stojí nemocnica doteraz

Uhorský minister vnútra János Sándor ju dňa 14.2.1915 slávnostne otvoril

Na jej urýchlenej výstavbe mali politické špičky monarchie eminentný záujem, čomu svedčí aj inšpekčná návšteva arcikniežaťa Salvatora (bratranca panovníka Františka Jozefa I. – hlavný protektor ČK RU Monarchie a najvyšší inšpektor zdravotníctva) v Ružomberku dňa 17.4.1915

Pracovisko sa podľa plánov malo stať jednou z najväčších pozorovacích staníc v celom Uhorsku

No a potom už sa valil jeden transport zranených za druhým: 5. marca 360 vojakov, 15. marca 250, 20. marca 265, koncom marca 342 zranených ..

+

•

○

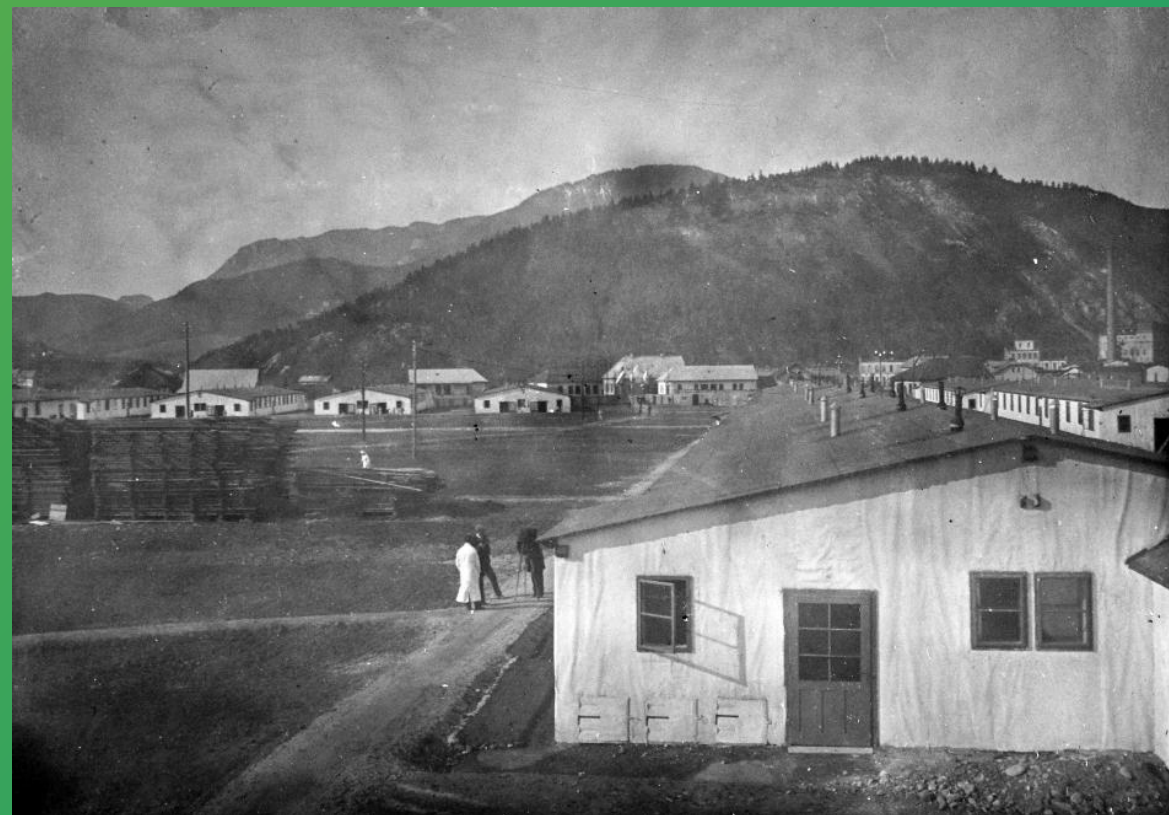
Vedenie nemocnice

- Hlavným správcom za Liptovskú stolicu bol hlavný župan JUDr.Arpad Kyszely
- Za vojsko to bol plk. MUDr. Mikuláš Roth
- Veliteľom bol menovaný štábny lekár Dr. Szégyvary

**První zranení vojáci
v provizórnych
priesoroch
honvédskych kasární**

Záber na dobovej pohľadnici zo samotnej výstavby nemocnice

Rózsahegy. Megfigyellő állomás barak korház.
Ružomberok. Pozorujúca stanica.

Štruktúra barakovej nemocnice

Zdravotnícky komplex tvorilo 20 nemocničných barakov, 1 laboratórny barak, 4 baraky boli určené pre administratívu a ubytovanie, v čase otvorenia boli ďalšie 2 nedostavané

Kapacita zdravotníckeho baraku bola 100 ranených

Mimo to bola v areáli zriadená kaplnka, hudobný salónik, garáž pre hasičskú striekačku, stajne pre kone a chlievy pre prasce, cintorín

Popri barakovej nemocnici v Ružomberku počas vojny vyrástla i stanica na sledovanie vojakov, podozrivých na infekčné ochorenia, ktorej cieľom bolo zachytávať a izolovať osoby, ktoré by mohli z frontu do zázemia priniest infekčné ochorenia

Pozorovací ústav ako inštitucionalizovaná jednotka pracoval od januára 1916

feladó neve **RÓZSAHEGYI MEGFIGYELŐ ÁLLOMÁS**
endfokozata **KATONAI PARANCSONOKSÁGA**
sapattest.....
Alosztály.....

Katonai ápolási ügy.

A kórház pecsétje vagy bélyegző lenyomatata.

TÁBORI POSTAI LEVELEZŐLAP.

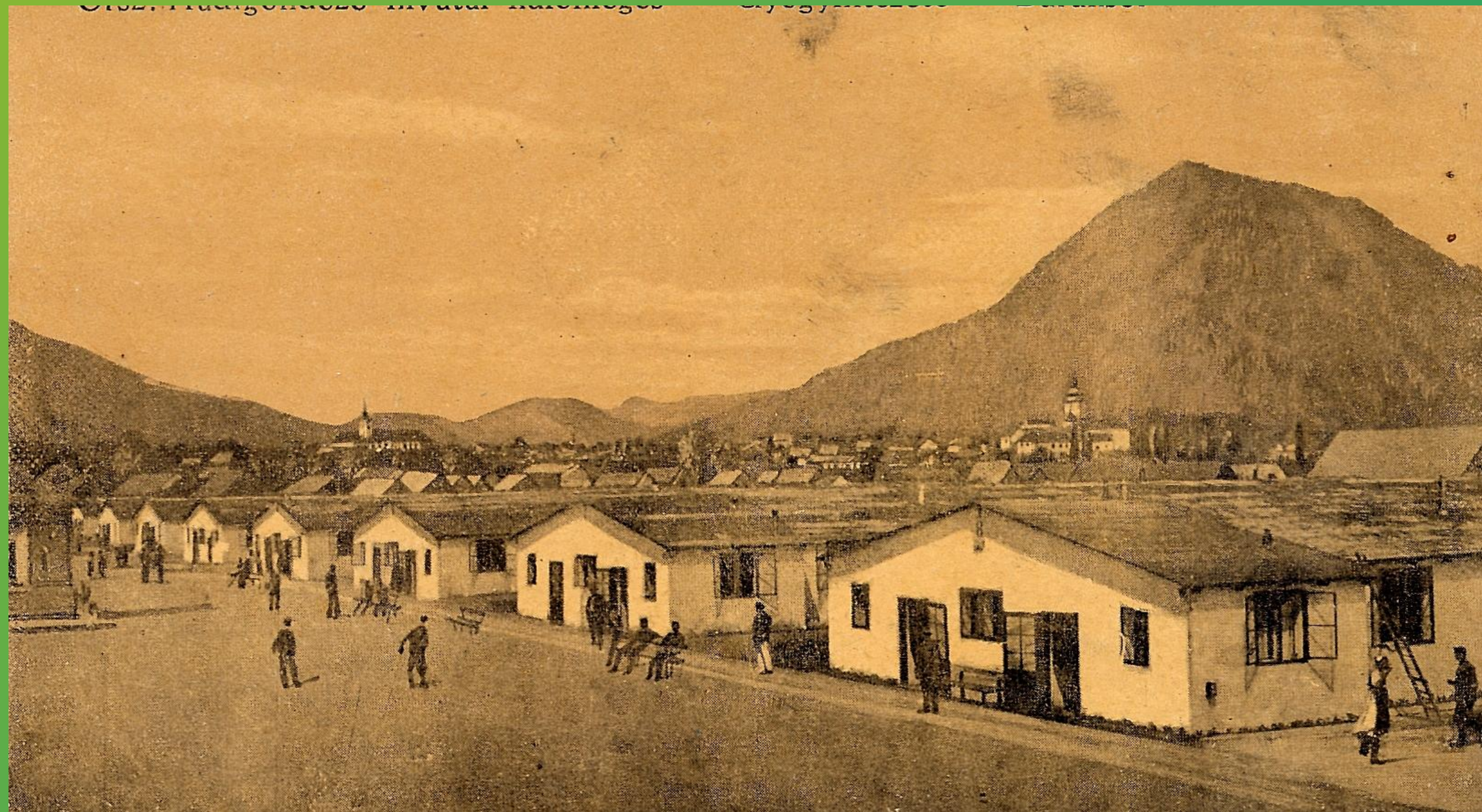
László Anton Hoyos

Kövel. Vinohradtech

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1914.

Orsz. Hadigondozó hivatal különleges — Gyógyintézete — Barakkok
Ružomberok-Nemocnica. *J*

Rózsahegy-i rokkant kórház

Barak-sor

Könnyen megsebesült	megsebesült	súlyosan megsebesült	beteg	súlyos beteg
leicht verwundet	verwundet	schwer verwundet	krank	schwer krank
lehce raněn	raněn	těžce raněn	nemocen	těžce nemocen
lekko raniony	raniony	ciężko raniony	chory	ciężko chory
легко ранений	ранений	тяжко ранений	хорый	тяжко хорый
leggiermente ferito	ferito	gravemente ferito	ammalato	grave ammalato
lako ranjen	ranjen	teško ranjen	bolestan	teško bolestan
lahko ranjen	ranjen	težko ranjen	bolan	težko bolan
ușor rânit	rânit	greu rânit	bolnav	greu bolnav

Bruder: Josef ngimoda von fäntiyan Tonga nung **Povodubitz**
 krankenhaus.

Rhegyi 13/6 1915

RÓZSAHEGYI MEGFIGYELŐ ÁLLOMÁS

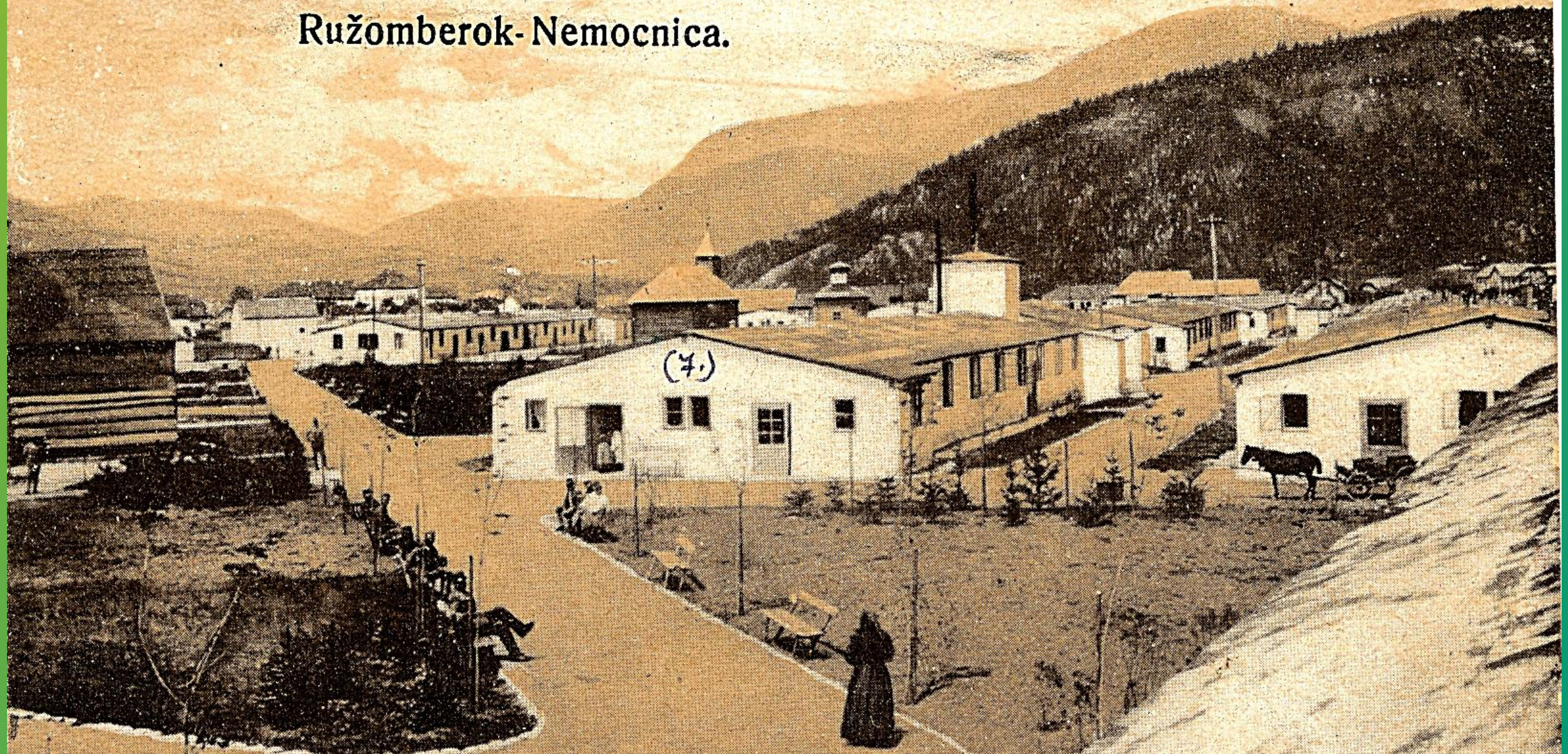
KATONAI PARANCSNOKSÁG

Rózsahegyi rokkant kórház

Barak sor

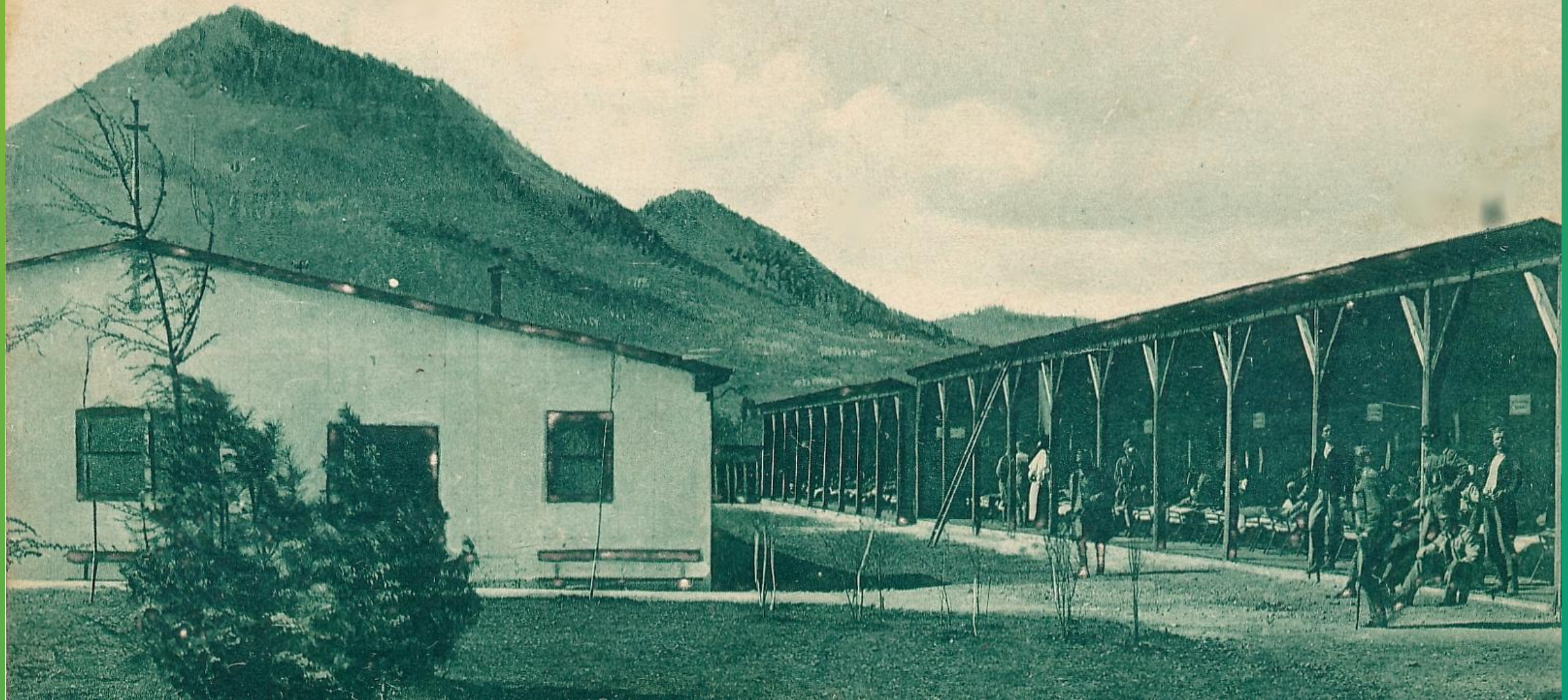

Orsz. Hadigondozó hivatal különleges Gyógyintézete: Allomasról nézne
Ružomberok-Nemocnica.

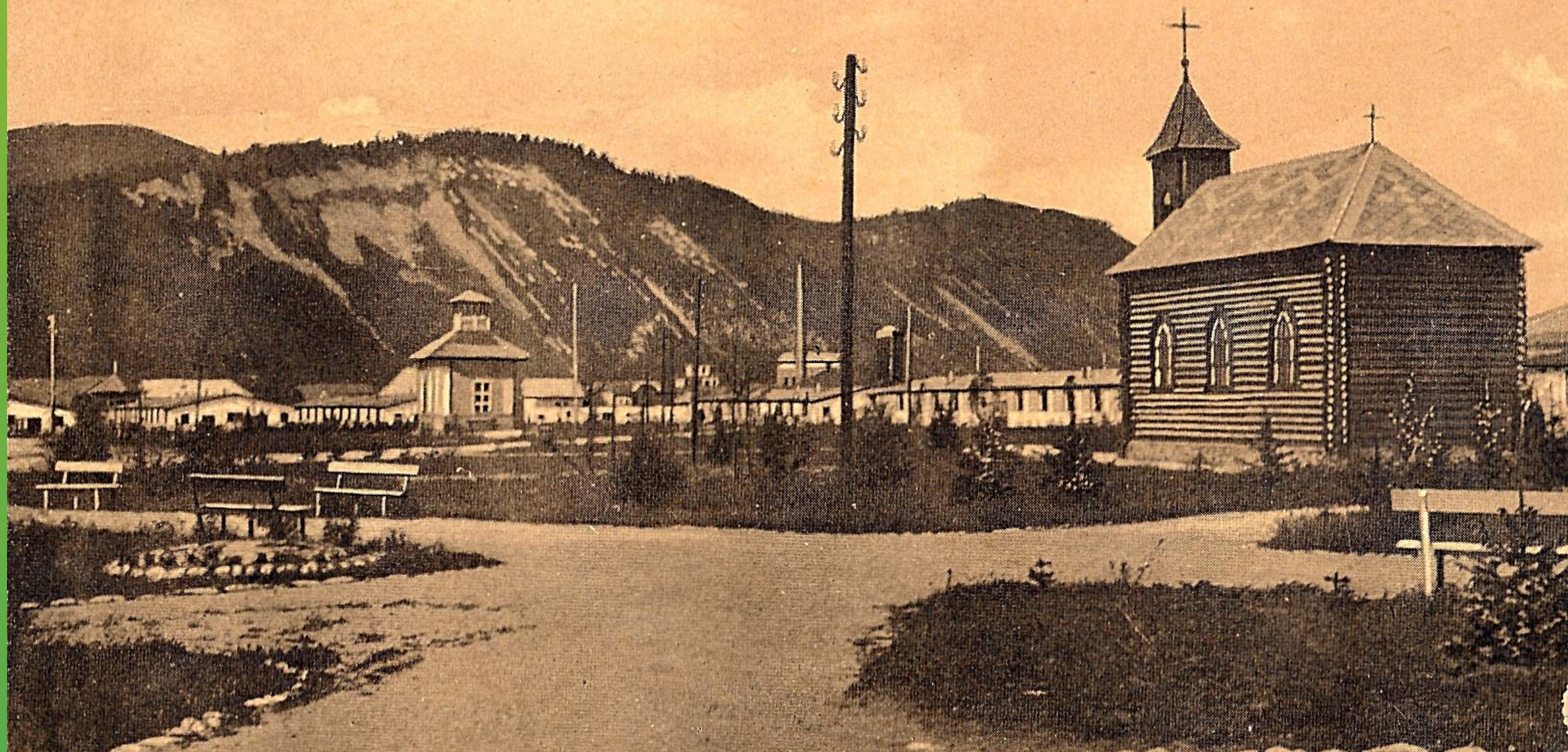

Rózsahegyí rokkant kórház

Fekvő csarnok

0132. Magyarországi hivatali képek
Rózsakegy 1918. IV/12.

Orsz. Hadigondozó hivatal különleges — Gyógyintézete — Konyha

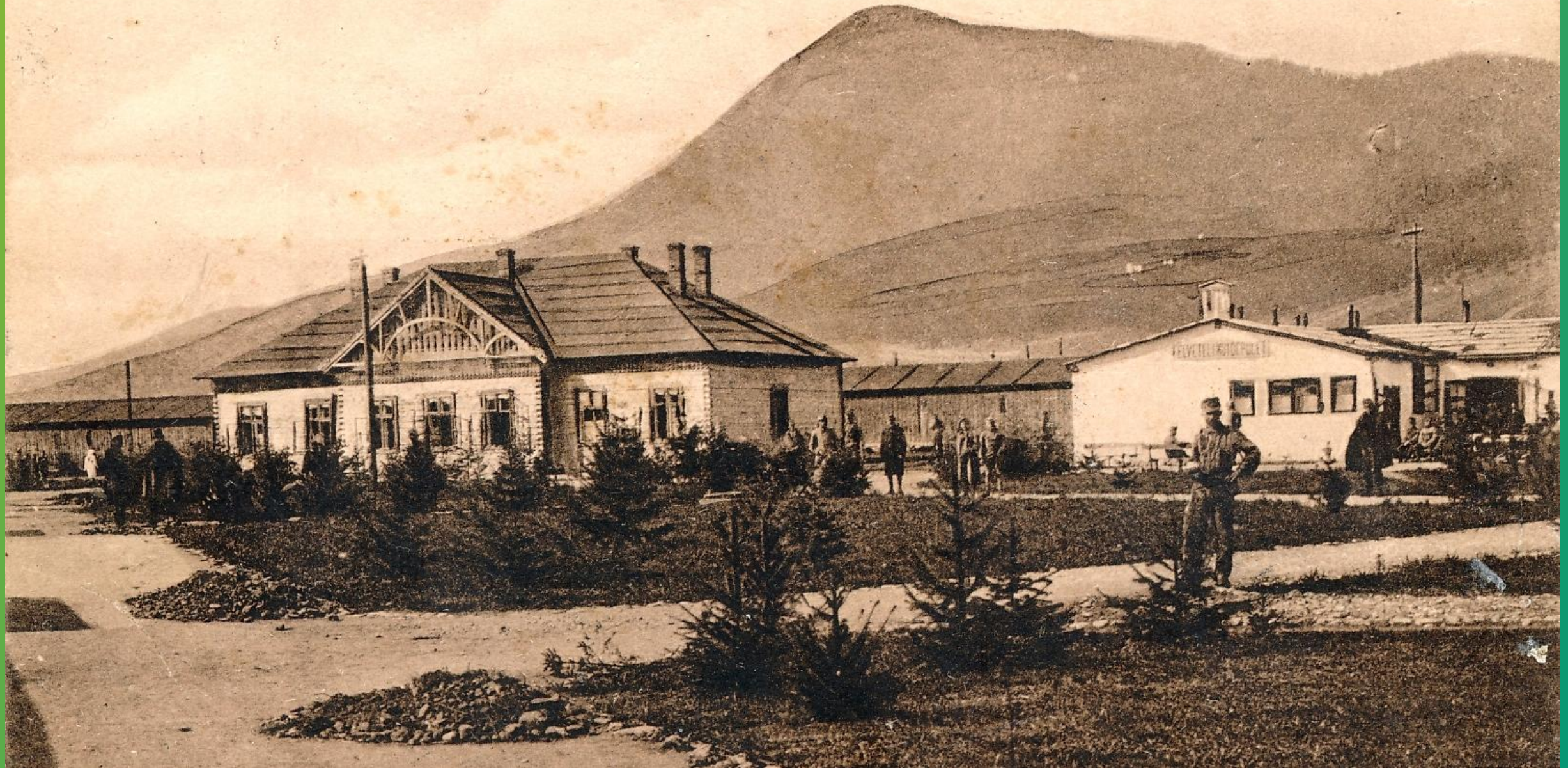
Közszanegyri Fokkanti Kórház

Parancsnoksági és Mátóépület

Községnyi tórkant-kórház

Orvosi és parancsnoksági épület

Orsz. Hadigondozó hivatal különleges — Gyógyintézete — Barakkok
Ružomberok-Nemocnica. *J*

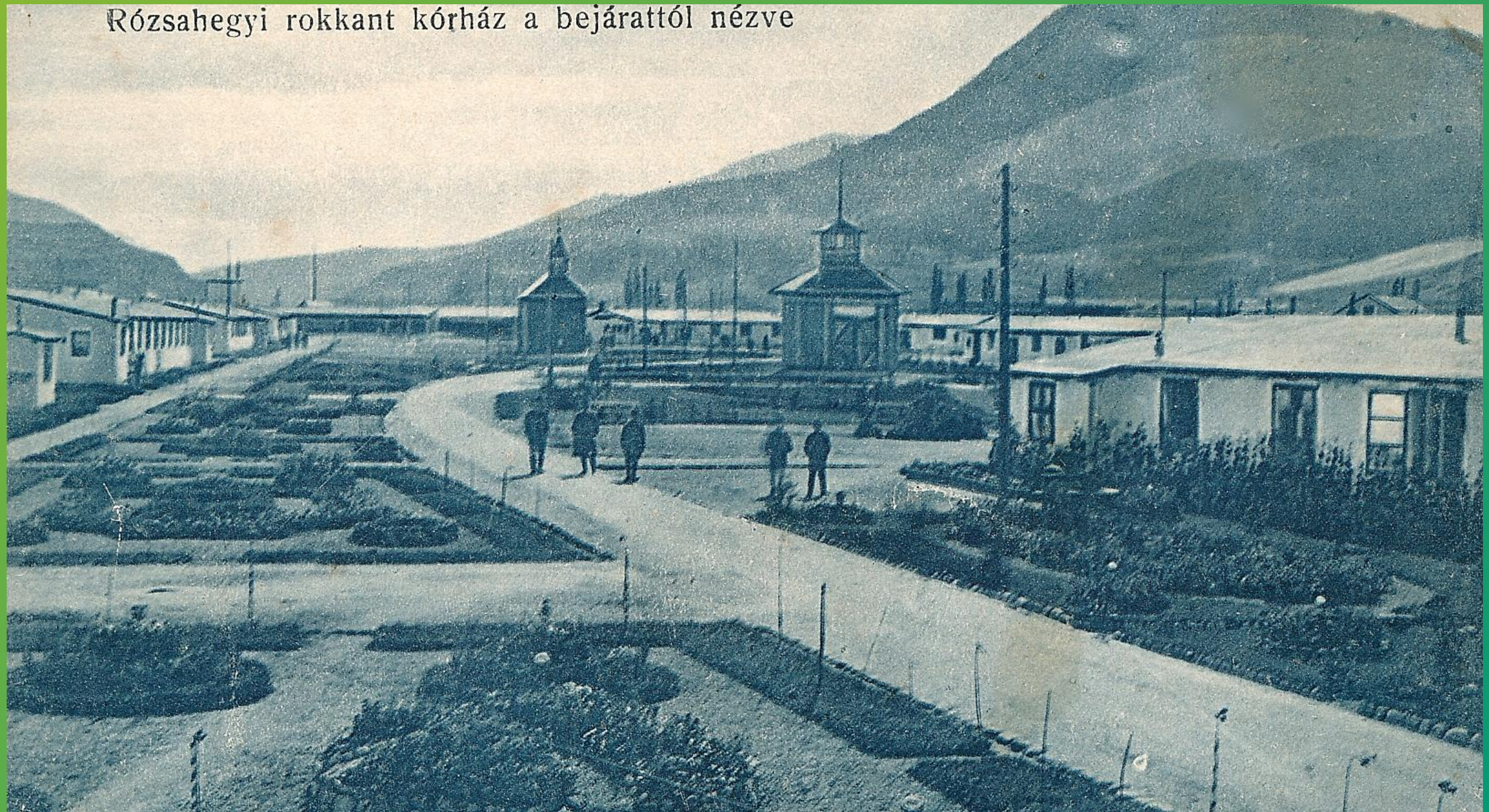
Községi Iskola Környe

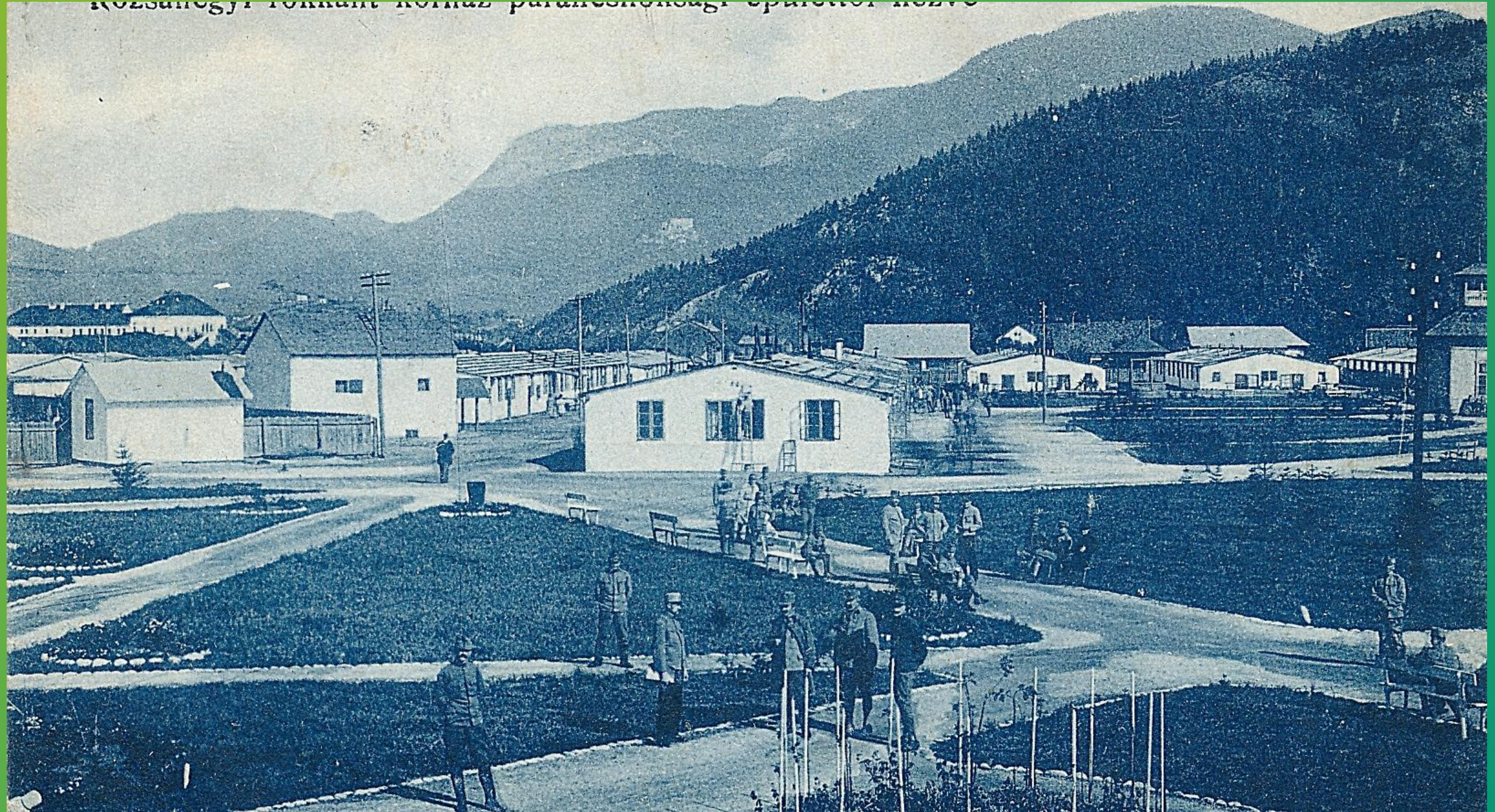
Rózsahegyi rokkant kórház a parancsnoksági épülettel

Rózsahegyi rokkant kórház a bejárattól nézve

Községi tanács háza parancsnoki épülettel közre

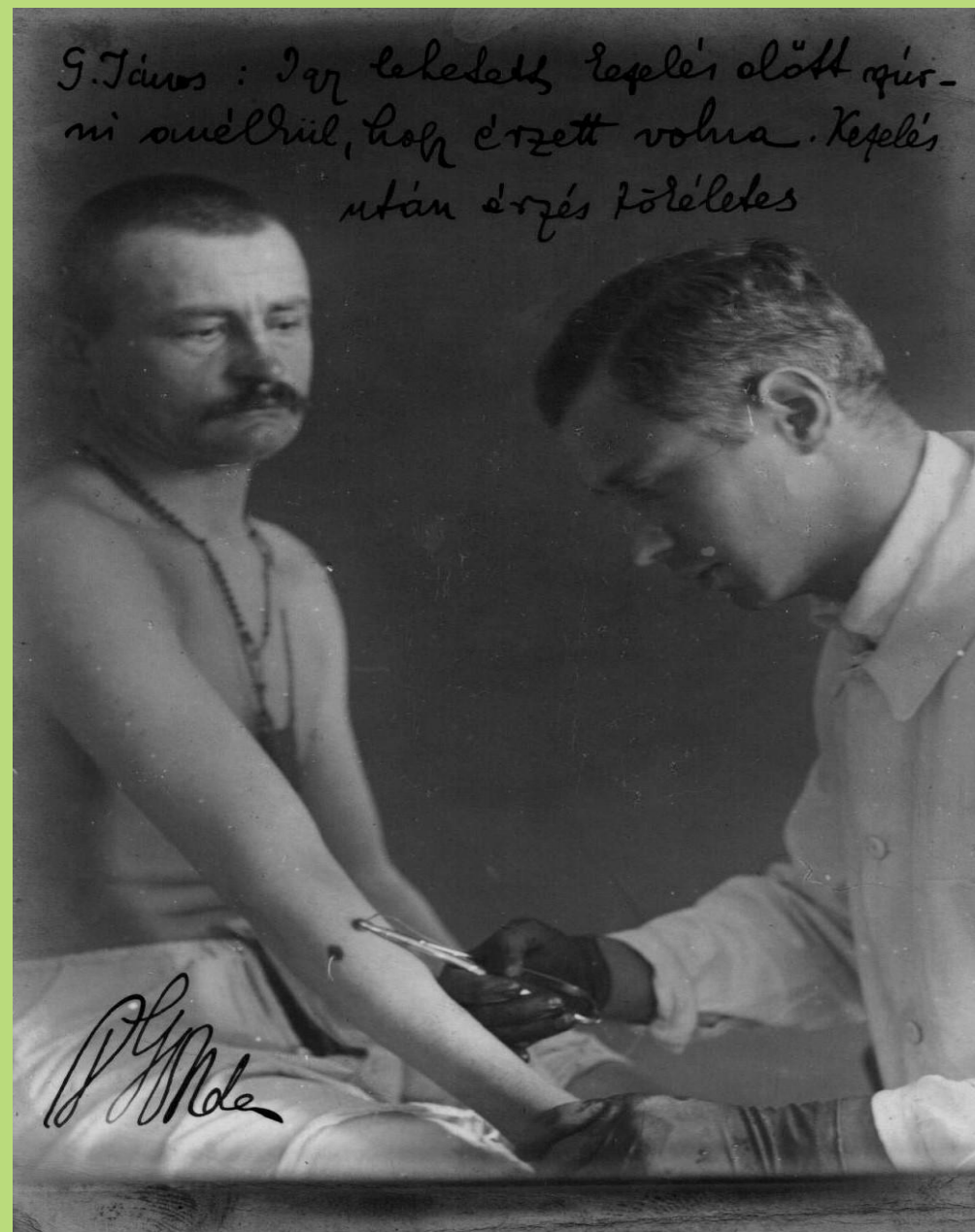
- Toto pracovisko sa vďaka efektívnemu boju proti TBC (na snímke liečba vojakov horským slnkom) a liečbe tzv. vojenských neuróz, stalo známym v celej Rakúsko- Uhorskej monarchii

+

•

○

Na snímke MUDr. Viktor Gonda primár neurologického oddelenia ústavu, priekopník elektroliečby obrny končatín, vojnových neuróz, elektrokonvulzívnej liečby (1939 ako prvý), ktorý pôsobil v nemocnici v rokoch 1916-1917

+ Nemocničný cintorín na
dobových pohľadniciach

○ Celkovo bolo na ňom
pochovaných 874 vojakov:

- 44 Rusov
- 160 Rumunov
- 119 Juhoslovanov
- 1 Turek
- 190 Slovákov a Čechov
- 15 Rakúšanov
- 4 Taliani
- 12 Poliakov
- 250 Maďarov
- 79 neznámej národnosti

Cintorín bol zrušený v roku
1950 a v roku 1952 i drevená
kaplnka

+

•

○

Koniec I. svetovej vojny

- Na samom konci vojny krátko pred príchodom československých vojsk do Ružomberka sa nemocnica pretransformovala na invalidovňu a doliečovací ústav s kapacitou 3000 lôžok. Liečili sa tu hlavne pľúcne a cievne ochorenia
- Po vzniku ČSR došlo k rabovaniu nemocnice, preto na jej ochranu bola postavená Stráž slobody mesta. Ťažko chorí a ranení boli aj s nečeskoslovenským ošetrovateľským personálom 15. novembra 1918 dopravení do Budapešti
- Spustošené baraky dňa 20.12.1918 prebral podplukovník zdravotníckeho zboru MUDr. Václav Pixa s oddielom Záložnej nemocnice v Uherskom Hradišti, ktorý mal podľa rozkazu Zemského vojenského veliteľstva pre Slovensko urýchlene vytvoriť záložnú nemocnicu s počtom lôžok 120
- Ostatné je už z môjho pohľadu novodobá história VN Ružomberok

• +
○

**ĎAKUJEM ZA
POZORNOST**

+
• ○

+

•

○

Označenia VN Ružomberok do roku 1945

- 1919 Záložná nemocnica Ružomberok
- 1922- 1938 Posádková nemocnica Ružomberok
- 1938 zlúčená s 10. Sborovou nemocnicou Komárno po anexii juhu Slovenska a vznik Sborová nemocnica č. 10 Ružomberok
- 1939 Vojenská nemocnica 2 Ružomberok
- 1.10.1940 premenovaná na VN 11 Ružomberok
- 5.9.1944 z nej vznikla Poľná nemocnica 11 Korytnica
- 1.10.1944 z nej vznikla ďalšia Poľná nemocnica 2 Tisovec
- 9.1945 2. československá odsunová nemocnica Ružomberok
- 1.10.1945 Sborová nemocnica 7 Ružomberok